

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 25.05.2022

§ 82

Valtuustoaloite: Lisää puita Lahteen

7190/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginpuutarhuri Kirsi Kujala p. 050 559 4186

Suunnittelupäällikkö Pirkko-Leena Jakonen p. 044 416 3503

Päätös

Lautakunta palautti asian uudelleen valmisteltavaksi, saatesanoilla lautakunta toivoo lisää puita kaupunkikuvaan.

Esittelijä

Suunnittelujohtaja Honkanen Petri

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa lautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi, saatesanoilla lautakunta toivoo lisää puita kaupunkikuvaan.

Perusteluosa

Valtuutettu Riina Puusaari ja 15 muuta valtuutettua 11.10.2021:

”Kaupungissa katupuilla ja muulla kasvillisuudella on merkittävä rooli viihtyisyyden, terveyden ja toimivan ekosysteemin kannalta. Tiivistyvässä

kaupungissa tulee huolehtia siitä, että kasvillisuudella on tilaa itse katu ympäristössä eikä vain laajemmilla viheralueilla.

Puiden ja muun kasvillisuuden istuttaminen hyödyttää monin eri tavoin. Puut auttavat sadevesien hallinnassa, suojaavat paahteelta, viilentävät kuumalla ja parantavat ilmanlaatua. Puut hidastavat ilmaston lämpenemistä sitomalla ilmakehästä hiilidioksidia ja ne lisäävät kaupunkiluonnon monimuotoisuutta. Edellä mainittujen seikkojen lisäksi puilla ja muulla kasvillisuudella on merkittävä vaikutus koettuun viihtyisyyteen.

Puut ovat tärkeitä ja arvokkaita meille lahtelaisille. Tämä oli huomattavissa viime vuonna osallistuvan budjetoinnin äänestyksessä, kun kirsikkapuisto sai kaikista äänestyksessä olevista ideoista eniten ääniä. Toinen paljon ääniä kerännyt ja myös toteutukseen edennyt idea oli kukkivien kasvien lisääminen kaupunkiin. Lahtelaiset selvästi haluavat lisää vehreyttä kaupunkiin.

Katupuiden ja muun kasvillisuuden lisäämistä voidaan edistää kaavoituksella sekä katusuunnittelulla. Kaavoituksessa tulee huolehtia jo katutilan mitoituksessa, että sinne on mahdollista määrätä puurivejä tai taskupuistoja. Lisäksi tulisi tarkistaa, onko voimassa olevien kaavojen mukaisia puurivejä istutettu ja mikäli ei, selvittää miksei.

Katusuunnittelussa tulee maanalaiset putket ja johdon sijoittaa siten, että puiden juuristolle jää riittävästi tilaa. Lisäksi tulisi selvittää, missä yleisillä alueilla tällä hetkellä olisi sellaisia paikkoja, joihin kasvillisuutta voitaisiin lisätä.

Kaupungin ensimmäinen viheralueohjelma valmistui vuonna 2013. Ansiokkaasti laadittu "Lahden kaupungin viheralueohjelma 2013-2025" sisältää hyviä tavoitteita myös katu ympäristön osalta, mutta ohjelman

mukainen tarkempi liikenneviheralueita koskeva toimenpideohjelma on jäänyt laatimatta. Tämä on heijastunut laadittaviin katusuunnitelmiin ja edelleen toteutuksiin.

Me allekirjoittaneet esitämme, että katupuita lisätään Lahdessa. Puiden ja muun kasvillisuuden lisääminen huomioidaan kaavoituksessa katutilan mitoituksessa sekä osoittamalla puurivejä ja taskupuistoja katutilaan. Katusuunnittelussa varataan riittävästi tilaa puiden juuristoille ja otetaan tavoitteeksi kasvillisuuden lisääminen jo rakennettujen katujen muutostöiden suunnittelussa. Lisäksi Lahden viheralueohjelman 2013-2025 päivittäminen tulee käynnistää välittömästi.”

Vastaus aloitteeseen

Useiden eri puolueiden valtuutettujen lokakuussa 2021 tekemässä valtuustoaloitteessa esitetään, että puiden ja muun kasvillisuuden lisääminen huomioidaan kaavoituksessa katutilan mitoituksessa. Katusuunnittelussa ja katutilan muutostöissä esitetään varattavan puiden juuristolle riittävä tila ja otetaan tavoitteeksi kasvillisuuden lisääminen. Lisäksi esitetään Viheralueohjelman 2013–2025 päivittämisen aloittamista välittömästi.

Kaupunkiympäristön vastuualueella oli vuosina 2018–2020 projekti ”Yhteinen Kaupunkiympäristösuunnittelun toimintamalli”. Tällä pyritään siihen, että kaupunkisuunnittelulla ja -tekniikalla on strategianmukaisia tavoitteita, joita toteutetaan tietoisesti yhteistyössä. Yksi tavoite on viihtyisä lähiympäristö, jolloin esimerkiksi katutilassa on säilytettyä olevaa kasvillisuutta, luotava tilaa uusille kasveille ja erityisesti puille ja se on alueen laatutasoa vastaavasti rakennettu kunnossapidon tarpeet huomioon

ottaen. Projektin toimintamalli pilotoitiin yhdellä asuinalueella vuonna 2020.

Uusien alueiden suunnittelussa vihrealueiden määrä, laatu ja sijainti on mahdollista sovittaa haluttuun lopputulokseen riittäväksi. Rakennetun ympäristön muutoksissa viheralueet voidaan nähdä rakentamisen reservialueena, josta tilaa otetaan muille toiminoille. Muutoksia yleisten alueiden tilankäyttöön tuovat mm. lainsäädäntö liikkumismuotojen tilantarpeesta tai meluntorjunnasta ja yleisesti tiivistyvä kaupunkirakenne.

Kaupunkisuunnittelun infrasuunnittelussa on laadittu kevään aikana katupoikkileikkausten tyyppipoikkileikkausten uudet periaatekuvat mitoituksineen asemakaavatyön ohjeeksi. Näihin tyyppipoikkileikkauksiin on osoitettu myös katutilan viherrakenne ja ulkopuolisen viheralueen mitoituksen osa-alueita. Tyyppipoikkileikkaukset sisältyvät suunnitteluohjeeseen, joka on tulossa kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyyn touko-kesäkuussa 2022.

Kasvillisuutta kunnioittavassa suunnittelussa kookkaita puita voidaan säästää kasvamaan paikallaan useita kymmeniä vuosia, jonka jälkeen puun elinkaaren päättyessä tila vapautuu normimitoituksen mukaiseksi. Lahdessa esimerkiksi entisen Anttilan kohdalla linja-autopysäkin kohdalla kasvaa vanha paju Kauppakadulla.

Viheralueohjelman 2013–2025 tarkempia ohjelmia on toteutettu, viimeisimpänä on valmistunut avoimien viheralueiden niittyverkostoselvitys vuonna 2020. Toimenpideohjelman toteutus on kaupunkitekniikan investointiohjelmassa jaksotettu kymmenelle vuodelle.

Eri kaupunkien tekemä selvitys nimellä ”Kaupunkipuulinjaus” on selkeyttänyt niiden (esim. Turku, Tampere, Espoo) alueella olevien puiden arvon ja merkityksen tunnustamista ja yhteisesti sovittuja tavoitteita.

Vastaavan linjauksen laatiminen on tavoitteena aloittaa vuoden 2022 aikana myös meillä kaupunkisuunnittelussa. Ohjelmassa otetaan huomioon mm. Ilmastomuutoksen kasvillisuudelle, erityisesti puille, aiheuttamien vaikutusten torjunnan ennakointi (kuivuus, myrskytuulet, taudit ja tuholaiset).

Katualeilla puuston seuranta ja poistuvan puun uusinta vastaavalla puulla on vallitseva toimintatapa. Katupuiden uusinta on Lahdessa järjestetty hyvin. (Korjausvelkaselvitys vuonna 2020, Ramboll). Lajistoa on lisätty varovaisesti ja kasvualustakokeiluja on käynnissä puiden hyvinvoinnin turvaamiseksi. Vahingoittuneen tai ikääntyneen puun poisto kirjataan istutustarpeeksi seuraavalle vuodelle. Tarkoitukseen on varattu vuosittain määräraha Kaupunkitekniikassa.

Viheralueohjelman päivitys on Kaupunkisuunnittelun kaupunki-infran työohjelmassa.

Toimenpiteet

Lautakunta: kh

Kh: kv

Kv: -

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Tiedoksi asian valmistelijoille

Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöspäivämäärä 25.05.2022 § 82